

()

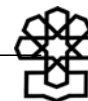
()

:

:

۱. تغییرات منابع و مصارف
۲. سایر تغییرات
۳. نکاتی در مورد تبصره‌های مربوط به شرکت‌های دولتی
۴. جمع‌بندی و پیشنهادات

- جدول ۱. سهم و رشد اقلام منابع و مصارف شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در سال ۱۳۸۵ نسبت به سال ۱۳۸۴ کل کشور..... ۱۴
- جدول ۲. تغییر اقلام منابع و مصارف در لایحه ۱۳۸۵ به تفکیک شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۴ کل کشور..... ۱۵
- جدول ۳. سهم اقلام عمده مصارف از «درآمدهای» شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در لایحه بودجه ۱۳۸۵ و بررسی تغییرات آن‌ها نسبت به قانون بودجه ۱۳۸۴ کل کشور
- جدول ۴. سهم اقلام منابع در «هزینه‌های سرمایه‌ای» شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در لایحه بودجه ۱۳۸۵ و تغییرات آن نسبت به قانون بودجه ۱۳۸۴ کل کشور
- جدول ۵. برخی از نسبت‌های مهم بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در لایحه بودجه ۱۳۸۵ در مقایسه با قانون بودجه ۱۳۸۴ کل کشور
- جدول ۶. تعداد شرکت‌های دولتی (سودده و زیان‌ده)، بانک‌ها، بیمه‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت..... ۱۸
- جدول ۷. تغییر در تعداد شرکت‌های دولتی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۵ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۴ کل کشور - بر حسب شماره طبقه‌بندی..... ۱۹
- جدول ۸. خالص کاهش در سود ناشی از اضافه و حذف شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در سال ۱۳۸۵ نسبت به سال ۱۳۸۴..... ۲۰
- جدول ۹. تغییر در سود (یا زیان) ناشی از تبدیل شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت زیان‌ده (سودده) سال ۱۳۸۴ به سودده (زیان‌ده) در سال ۱۳۸۵..... ۲۱

()

()

.

در سال ۱۳۸۵، بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت ۷۰/۸ درصد بودجه کل کشور است. از این مقدار، سهم شرکت‌های دولتی ۸۹/۵ درصد، سهم بانک‌ها ۸/۸ درصد و سهم مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت ۱/۷ درصد می‌باشد.

کل منابع یا مصارف شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در سال ۱۳۸۵ معادل ۱۳۸۵٫۷۳۰ میلیارد ریال است^۱ که نسبت به رقم مشابه سال قبل از ۳۱/۲ درصد رشد برخوردار است (جدول ۱). لازم به یادآوری است که اقلام دو بار منظور شده آن جمعاً به میزان ۵۸ هزار میلیارد ریال شامل اقلام زیر است:

از محل اعتبارات هزینه‌ای	۴۱۷۰	میلیارد ریال
از محل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	۵۴۰۵۲	میلیارد ریال

حسب بند «ه» ماده (۱۴۵) قانون برنامه چهارم توسعه، مقرر شده است که اهداف کمی برنامه خصوصی‌سازی شرکت‌های دولتی و سقف اعتبارات آن‌ها در قوانین بودجه سالانه به نحوی تعیین شود که نسبت اعتبارات شرکت‌های دولتی به تولید ناخالص داخلی هر ساله حداقل دو درصد کاهش یابد. در ضمن کاهش رقم مذکور در بخشنامه بودجه، ۵ درصد ابلاغ شده بود. نسبت یاد شده برای سال ۱۳۸۵، معادل ۵۰/۳ درصد و در سال ۱۳۸۴ معادل ۵۲/۸ درصد پیش‌بینی شده است^۲ که مؤید رعایت مفاد بند «ه» ماده (۱۴۵) قانون برنامه چهارم توسعه (و عدم رعایت مفاد بخشنامه بودجه) می‌باشد.

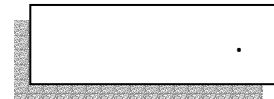
در لایحه سال ۱۳۸۵ در مقایسه با سال ۱۳۸۴، منابع و مصارف به ترتیب در شرکت‌های دولتی (نسل اول و سایر) ۲۹/۶ درصد، بانک‌ها ۴۶/۸ درصد و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت

۱. البته این رقم با رقم مندرج در صفحه ۹ پیوست شماره دو و با رقم ماده واحده اندکی اختلاف دارد.
۲. بر اساس محاسبات مدل RMSM-X که در گزارش «پیش‌بینی عملکرد بودجه سال ۱۳۸۵ و اثر آن بر اقتصاد ملی» از آن استفاده شده است.

۲۶/۸ درصد می باشد.

- تغییرات سهم منابع و مصارف و رشد آن‌ها و برخی نسبت‌های مهم در جداول ضمیمه این گزارش (۱ تا ۵) آورده شده است. توجه به چند مورد از این تغییرات ضروری است:
- خالص تسهیلات بانکی و سایر وام‌های داخلی به میزان ۲۳/۶ درصد رشد داشته است.
 - خالص وام‌های خارجی به میزان ۱۹/۹ درصد رشد داشته است. همچنین وام‌های خارجی بیش‌ترین رشد را در منابع تأمین هزینه‌های سرمایه‌گذاری دارا می باشد.
 - وجوه اداره شده شرکت‌های زیان ده ۳۰۰ درصد رشد یافته است.
 - هزینه‌های سرمایه‌ای از ۲۶/۲ درصد افزایش برخوردار است.
 - اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از ۶۸/۳ درصد رشد برخوردار است.
 - مالیات پرداختی شرکت‌های دولتی از ۵۱/۳ درصد افزایش برخوردار است.

متأسفانه شیوه تنظیم پیوست بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت هر ساله تغییر می‌کند و از انباشت دانش و امکان پی‌گیری مستمر پیوست مذکور جلوگیری می‌نماید. شیوه تنظیم بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در لایحه ۱۳۸۵ (پیوست دو و ضمیمه آن) با شیوه تنظیم آن در سال‌های ۱۳۸۴ و ۱۳۸۳ متفاوت می‌باشد، که تغییرات عمده آن عبارتند از:

• در سال ۱۳۸۴، جمعاً ۵۰۷ شرکت دولتی، بانک و مؤسسه انتفاعی وابسته به دولت وجود داشته است، که تعداد آن‌ها در لایحه بودجه ۱۳۸۵ به ۴۹۸ عدد کاهش یافته است.^۱ جدول (۶) این گزارش، تغییرات تعداد شرکت‌های دولتی را به تفکیک سودده، زیان‌ده، بانک‌ها، بیمه‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت نشان می‌دهد. در لایحه ۱۳۸۵، تعداد شرکت‌های سودده کاهش و تعداد شرکت‌های زیان‌ده افزایش یافته است. تعداد بیمه‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت نسبت به سال گذشته تغییری نشان نمی‌دهد، ولی تعداد بانک‌ها افزایش یافته و این افزایش مربوط به وارد شدن بانک رفاه کارگران به پیوست شماره دو لایحه است.

• جدول (۷)، مشروح تغییر در تعداد شرکت‌های مندرج در پیوست شماره دو لایحه بودجه ۱۳۸۵ را نسبت به سال ۱۳۸۴ نشان می‌دهد. در مجموع ۱۳ شرکت به پیوست شماره دو لایحه بودجه سال ۱۳۸۵ اضافه شده که ۸ شرکت سودده، ۴ شرکت زیان‌ده و یک بانک (سودده) را شامل می‌شود. همچنین ۲۲ شرکت از فهرست شرکت‌های پیوست شماره دو لایحه بودجه حذف شده است که همگی سودده بوده‌اند. این شرکت‌ها در سال ۱۳۸۴ مبلغ ۶۴۷ میلیارد ریال سود داشته‌اند. شرکت‌های زیان‌دهی که به پیوست شماره دو لایحه اضافه شده‌اند در سال ۱۳۸۵، مبلغ ۲۴۰ میلیارد ریال زیان دارند. در مجموع تغییرات خالص ناشی از افزودن و یا حذف شرکت‌های مذکور

۱. ۹ شرکت کمتر از قانون بودجه ۱۳۸۴.

در لایحه بودجه ۱۳۸۵، ۵۷۱ میلیارد ریال کاهش در سود را نشان می‌دهد (جدول ۸). هفت شرکت زیان‌ده در سال ۱۳۸۴ در لایحه بودجه ۱۳۸۵ به سودده تبدیل شده است. از این ۷ شرکت، ۴ شرکت دارای بودجه سر به سر هستند. در کل تبدیل این شرکت‌ها به سودده مبلغ ۷۴۸ میلیارد ریال ناشی از حذف زیان و حصول سود را نشان می‌دهد. اما از طرف دیگر ۱۱ شرکت سودده در سال ۱۳۸۴ در لایحه بودجه ۱۳۸۵ به زیان‌ده تبدیل شده است. در سال ۱۳۸۴ از این ۱۱ شرکت، ۷ شرکت دارای بودجه سر به سر بوده‌اند که در لایحه ۱۳۸۵ به زیان‌ده تبدیل شده‌اند. در مجموع سود آن‌ها از ۱,۴۲۹ میلیارد ریال در ۱۳۸۴ به ۵۴۸ میلیارد ریال زیان در لایحه ۱۳۸۵ تبدیل شده است (جدول ۹).

در سال ۱۳۸۵ به‌عنوان اولین سال عملیاتی کردن بودجه، هم در لایحه بودجه کل کشور برای وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی (ضمن حذف هفت فصل هزینه)، اهداف کمی ارائه شده است (شامل واحد، مقدار و هزینه واحد) و هم در پیوست شماره دو (ضمیمه) برای شرکت‌های دولتی، مقادیر و هزینه‌های تولید به تفکیک کالا و خدمت ارائه شده است. از آنجایی که در نبود سیستم قیمت تمام شده و عدم استقرار حسابداری قیمت تمام شده، می‌باید در مورد صحت سنج‌ها و شاخص‌های انتخاب شده تردید به عمل آورد، لذا به نظر می‌رسد ارقام ارائه شده در این رابطه از دقت کافی برخوردار نیست و نتیجه مورد انتظار را نیز عاید نمی‌سازد. بالاخص، اکثر شرکت‌های دولتی فاقد سیستم قیمت تمام شده کالا و خدمات بوده و در مورد وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی نیز ارقام ارائه شده در مورد برآورد هزینه واحد (به جز تجاری که در چند وزارتخانه به‌طور موردی وجود دارد)، قابل اتکا به نظر نمی‌رسد. مناسب است سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور در مورد اجرای تکلیف ارائه بودجه عملیاتی، اقدامات و مطالعات به عمل آمده را در دو بخش مورد اشاره به تفکیک ارائه دهد تا امکان بررسی و حتی تصویب این اهداف و مقادیر فراهم گردد. بدیهی است در غیاب چنین اقدامات و مطالعاتی، تصویب آن‌ها ضمن لایحه بودجه کل کشور به مصلحت نخواهد بود و می‌تواند رافع تکلیف مورد اشاره و پاک کردن صورت مسأله باشد. بالاخص که ضمیمه پیوست شماره دو هیچ‌گونه ارتباط منطقی با بودجه مندرج در پیوست شماره دو برقرار نمی‌نماید.

در ضمیمه پیوست شماره دو، اولاً ترتیب و تفکیک شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت سودده و زیان‌ده رعایت نشده و ثانیاً حتی به شرکت‌ها شماره طبقه‌بندی نیز داده نشده است. لذا کنترل این که تعداد این قبیل دستگاه‌ها به شرح ضمیمه شماره ۲ با تعداد آن‌ها به شرح پیوست شماره دو حتی یکسان است یا خیر به راحتی امکان‌پذیر نیست.

ضرورت دارد جدولی حاوی اوراق مشارکت به تفکیک تضمین‌دهنده (دولت، شرکت دولتی و ...) و موارد مصرف آن به جداول قانون بودجه سال ۱۳۸۵ اضافه شود و جدولی نیز حاوی موارد استفاده از وجوه اداره شده به تفکیک دستگاه و گذارنده، مبلغ و موضوع طرح‌ها یا موارد مصرف تنظیم و به منظور شفاف‌سازی و سهولت کنترل به جداول تصویبی سال ۱۳۸۵ اضافه شود.

در سال‌های ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۴ تحت عنوان شفاف‌سازی، پیوست شرکت‌های دولتی در جزئیات تفصیلی‌تری ارائه می‌گردید. معلوم نیست به چه دلیل در سال ۱۳۸۵، شفاف‌سازی مدنظر قرار

نگرفته و اطلاعات کمتری ارائه شده است. ضرورت دارد در مورد اعمال این روش توضیحات لازم از سوی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ارائه و توجیحات مرتبط نیز مدون شود.

اقدام هزینه که در سال‌های ۱۳۸۳ و ۱۳۸۴ در ۴ مورد (هزینه تولیدی، غیر تولیدی، مالی و استهلاک جزئی از هزینه) آورده می‌شد، اکنون به صورت هزینه و استهلاک (جزئی از هزینه) آورده شده، که از شفافیت پیوست شماره دو بودجه کاسته است.

تعداد کل شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در پیوست شماره دو همانند سال‌های گذشته مشخص نبوده و نمی‌توان تغییرات کلی آن‌ها (افزایش یا کاهش) را پی‌گیری و شرکت‌های دولتی تازه تأسیس شده را شناسایی کرد.

طبقه‌بندی شرکت‌ها در سال‌های گذشته برحسب بخش‌های متفاوت اقتصادی (فصول) انجام می‌شد و انجام تحلیل بر روی بخش‌های اقتصادی متفاوت امکان‌پذیر بود و با آن‌که در بخشنامه بودجه هم بر پیگیری تحلیل شاخص‌ها بر اساس بخش‌های اقتصادی متفاوت تأکید شده است اما در پیوست شماره دو لایحه، این نوع طبقه‌بندی مشاهده نمی‌شود.

«سود قبل از کسر مالیات» از لایحه پیوست دو حذف شده است که امکان پیگیری سوددهی یا زیان‌دهی و تغییرات آن را مشکل‌تر می‌نماید.

برای بهبود شرایط بررسی پیوست شماره دو لایحه لازم است که آخرین اطلاعات مربوط به عملکرد شرکت‌های دولتی در سال‌های گذشته (حداقل یکسال) در پیوست شماره دو آورده شود.

مطابق با بخشنامه بودجه ابلاغی رئیس جمهور، باید هزینه‌های شرکت‌های دولتی از طریق ایجاد انضباط مالی و کاهش هزینه‌های غیر ضرور کاهش پیدا کند. اما متأسفانه در لایحه بودجه، کل هزینه‌ها به صورت یکجا ارائه شده و امکان ردیابی این امر (که از لحاظ بودجه‌ای کاملاً امکان‌پذیر است) حاصل نشده و در واقع ارائه یک جای هزینه‌های مالی، تولیدی و غیر تولیدی و استهلاک به صورت متغیر هزینه از شفافیت بودجه کاسته است.

حسب تبصره «۴» ماده (۷) قانون برنامه چهارم توسعه، دولت مکلف شده است حداکثر ظرف مدت دو سال پس از شروع اجرای برنامه چهارم توسعه، بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، شرکت‌هایی که ماهیت حاکمیتی دارند را به شکل سازمانی مناسب تغییر وضعیت داده و به دستگاه اجرایی مرتبط منتقل نماید. از آنجایی که سال ۱۳۸۵ سقف زمانی این تبصره است، انتظار می‌رفت حداقل مواردی از این قبیل، که به خاطر آن ماده قانونی پیشنهاد و به تصویب رسانده است، آثار اجرایی خود را در لایحه بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور پیوست شماره دو لایحه نشان می‌داد، درحالی‌که چنین اقدامی صورت نپذیرفته است.

کماکان شرکت‌های موضوع بند «ج» ماده (۷) قانون برنامه چهارم توسعه^۱ در پیوست دو مشخص نگردیده‌اند.

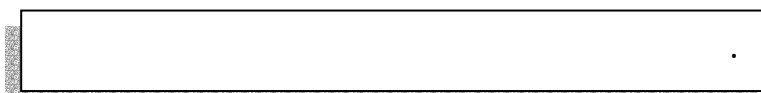
۱. بند «ج» ماده (۷): شرکت‌های دولتی که با تصویب هیأت وزیران مشمول واگذاری به بخش غیر دولتی می‌شوند صرفاً طی مدت تعیین شده در هیأت واگذاری برای واگذاری مشمول مقررات حاکم بر شرکت‌های دولتی نخواهند بود و در چارچوب قانون تجارت اداره می‌شوند.

طبق رویه سنوات قبل بودجه سازمان صنایع دفاع و سازمان بنادر کشتیرانی تحت سر فصل مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در پیوست شماره دو ارائه شده است. در حالی که حسب ماده (۱۳۰) قانون محاسبات عمومی و تبصره‌های آن (به‌رغم تمدید مهلت تا یکسال این ماده در برخی سال‌های قبل که مهلت آن هم سپری شده است)، در صورتی که این دستگاه‌ها اساسنامه خود را جهت تبدیل به شرکت شدن ارائه ندهند، مؤسسه دولتی محسوب می‌شوند.

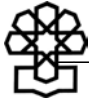
ردیف ۲۸۰۹۶۱ پیوست شماره دو متضمن افزایش سرمایه صندوق ضمانت صادرات ایران معادل ۱۷۹ میلیارد ریال است که به شکل کمک زیان نشان داده شده است. در ضمن سایر افزایش سرمایه‌ها در پیوست شماره دو انعکاسی ندارد.

سازمان صنایع ملی ایران، در حال تصفیه نمایش داده شده ولی فاقد رقم می‌باشد.

در سال ۱۳۸۵ طی بند «غ» تبصره «۲»، به منظور تأمین منابع مالی مورد نیاز برای سرمایه‌گذاری در زمینه‌های اشتغال‌زا و توسعه فعالیت‌های اقتصادی در بخش خصوصی، شرکت‌های دولتی مجاز شناخته شده‌اند تا ۹۰ درصد از سود ویژه (پس از کسر مالیات و سود سهم دولت) خود را پس از تصویب شورای اقتصاد به صورت وجوه اداره شده در اختیار بخش خصوصی قرار دهند. معنای این بند استفاده از مبلغ سایر حسابهای تخصیص سود به انضمام اندوخته‌ها است که خود به امور خاصی تخصیص یافته است. لازم به ذکر است که یک بار نیز بخشی از آن‌ها به‌عنوان استفاده از دارایی جاری در منابع شرکت‌ها آمده است. لذا به‌نظر می‌رسد تصمیم‌گیری در مورد تصویب این بند از تبصره آن هم توسط شورای اقتصاد کاری عبث و بی‌نتیجه برای منابعی است که وجود خارجی ندارد. علاوه بر آن اعطای این‌گونه مجوزهای کلی که سقف رقم و متقاضیان آن مشخص نیست، مراحل اجرائی متعددی دارد و تاکنون گزارش دقیقی در ارتباط با عملکرد وجوه اداره شده نیز ارائه نشده است، قابلیت اجرائی قابل قبول ندارد.

رقم سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی در سال ۱۳۸۵ معادل ۳۳۶۷۰۹ میلیارد ریال است که به تنهایی بیش از ۲/۵ برابر کل اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی است (لازم به ذکر است که کل رقم تملک دارایی سرمایه‌ای سال ۱۳۸۵ معادل ۱۸۴۶۱۷ میلیارد ریال است که مبلغ ۱۳۰۵۶۵ میلیارد ریال از آن به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی اختصاص دارد). در سال ۱۳۸۵ اعتبار طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای شرکت‌های دولتی به رقمی معادل ۵۴۰۵۲ میلیارد ریال افزایش یافته است. لذا جای این سؤال باقی است که با این حجم سرمایه‌گذاری (اعم از منابع داخلی و طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای) چه ضرورتی به تأمین ۶۰۰۰ میلیارد ریال طی جزء ۲ بند «الف» تبصره «۱» از محل انتشار اوراق مشارکت توسط شرکت‌ها خواهد بود که به مصرف تکمیل عملیات اجرایی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای آن‌ها برسد. در حالی که این مبلغ به راحتی از منابع داخلی آن‌ها قابل تأمین به‌نظر می‌رسد، مگر

آن که در این جزء اسامی آن دسته از شرکت‌هایی مدنظر قرار گیرد که منابعی برای تکمیل این گونه طرح‌ها در اختیار نداشته باشند. لذا پیشنهاد می‌شود که طی یک جدول فهرست شرکت‌هایی که برنامه انتشار اوراق مشارکت را دارند منتشر و به جدول منضم به قانون بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور اضافه شود. بالاخص که افزایش دارایی جاری مجموع این قبیل دستگاه‌ها نیز در سال ۱۳۸۵ از افزایشی به میزان ۴۳/۷ درصد نسبت به سال ۱۳۸۴ برخوردار است که می‌تواند در صورت تعلق به شرکت‌هایی که انتشار اوراق مشارکت را مدنظر دارند، یکی از منابع تأمین منبع مورد نظر باشد (این رقم معادل ۱۲۸۴۳ میلیارد ریال و بسیار بیش‌تر از رقم ۶۰۰۰ میلیارد ریال مورد نظر جهت انتشار اوراق مشارکت است).

عواید خصوصی‌سازی در سال ۱۳۸۵ در دو ردیف ۳۱۰۵۰۱ (بخش نقدی آن)، معادل ۷۴۰۰ میلیارد ریال و ردیف ۳۱۰۵۰۲ (بخش جمعی - خرجی آن)، معادل ۹۰۰۰ میلیارد ریال منظور شده است که مبلغ اخیر جهت تأدیه دیون دولت به سازمان تأمین اجتماعی (کمک به صندوق بیمه بیکاری معادل ۵۰۰ میلیارد ریال از رقم اخیرالذکر)، شهرداری‌ها، صندوق‌ها، سازمان‌ها، نهادها و سایر دستگاه‌های اجرایی در نظر گرفته شده است. «سایر دستگاه‌های اجرایی» در سال جاری به دستگاه‌های معمول و متعارفی که دولت به آن‌ها بدهکار است اضافه شده که لازم است، اولاً رقم مزبور که کمک بوده و ماهیت جمعی - خرجی ندارد تفکیک و ثانیاً مراد از سایر دستگاه‌های اجرایی نیز مشخص شود (بالاخص که درج ارقام به صورت یک قلم، با اهداف تنظیم بودجه به صورت عملیاتی منافات دارد).

بند «ج» تبصره «۱» نیاز به اصلاح دارد. زیرا اولاً اکثر شرکت‌های سودده که در ضمیمه شماره دو اسامی آن‌ها درج شده (بجز شرکت‌های مادر تخصصی)، شرکت‌های زیر مجموعه مادر تخصصی هستند و باید سود سهام را به شرکت مادر خود بپردازند و نه به دولت؛ ثانیاً در میان آن‌ها شرکت‌هایی که سهامدار بخش خصوصی نیز دارد، دیده می‌شود (در حساب تقسیم سود این دسته از شرکت‌ها برای سال ۱۳۸۵ به‌طور نمونه صفحه ۱۰۰ لایحه، سود سهام سهم دولت جمعاً ۲۴۸۲۵ میلیارد ریال، سود سهام سهم شرکت‌های دولتی و سایر سهامداران معادل ۲۵۷۳ میلیارد ریال است و این ترکیب به نسبت برای عملکرد سال ۱۳۸۴ نیز مصداق دارد) و چه بسا در مجمع عمومی این قبیل شرکت‌ها با توجه به ماده (۹۰) قانون تجارت (پرداخت الزامی ۱۰ درصد سود سهام در صورت تحقق سود به صاحب سهم)، رأی به پرداخت ۴۰ درصد داده نشود. لذا با تصویب این تبصره در حقیقت از سهامدار بخش غیردولتی که شریک شرکت‌های دولتی است، سلب اختیار شده و مبلغ مازاد تا ۴۰ درصد (تفاوت ۴۰ درصد تا ۱۰ درصد مزبور)، نوعی مالیات اضافی محسوب می‌شود که اخذ آن می‌تواند به منافع سهامدار بخش غیردولتی آسیب وارد کند.

مالیات علی‌الحساب موضوع بند «ب» تبصره «۱» نوعی استقراض ضمن بودجه بدون شفاف‌سازی و ذکر صریح آن است و عملاً شرکت‌ها را در تنگنای نقدینگی و احتمالاً مالی، قرار خواهد داد. به علاوه باز پس گرفتن مبالغ مزبور (در صورتی که مبلغ علی‌الحساب بیش از سود ابرازی واقعی عملکرد باشد)، مشمول پرداخت خسارتی به نرخ یک و نیم (۱/۵) درصد در ماه از

تاریخ دریافت تا زمان استرداد است که توسل به این شیوه را با تردید بیشتری مواجه می‌سازد. نکته قابل توجه دیگر مالیات مقطوع تلقی شده موضوع تلقی شده موضوع ماده (۸) قانون برنامه چهارم توسعه به موجب بند «ب» تبصره «۸» لایحه بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور است که در عمل شرکت‌های واگذارنده سهام را با تنگنای مالی مواجه ساخته است. ضرورت دارد اصلاحات لازم از این بابت در بند «ب» تبصره «۸» به عمل آید.

بند «ز» تبصره «۳»، اجازه داده است تا هزار میلیارد ریال از اعتبارات ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (یک درصد بودجه عمومی هر سال از محل افزایش تنخواه‌گردان خزانه که تا پایان همان سال از محل صرفه‌جویی در اعتبارات عمومی و یا اصلاح بودجه سالانه تسویه خواهد شد) به منظور توسعه بیمه محصولات کشاورزی در اختیار صندوق بیمه محصولات کشاورزی قرار گیرد. از آنجایی که بودجه این شرکت در سال ۱۳۸۵ به شرح پیوست شماره دو لایحه، سربسر تنظیم شده است لذا این مبلغ نمی‌تواند کمک زیان باشد، مگر آن‌که در بودجه آن تجدیدنظر شده و معادل همین درآمد، هزینه اشاعه بیمه در نظر گرفته شود. به هر تقدیر چون دریافت‌کننده اعتبار یک شرکت دولتی است، با توجه به قوانین مالی و محاسباتی باید رابطه مالی آن با دولت مشخص شود که بتواند در صورت‌های مالی خود این رقم را به درستی منعکس نماید. لذا لازم است این مطلب در متن تبصره تعیین تکلیف شود که بالاخره مبلغ مزبور افزایش سرمایه، وام، کمک زیان یا یارانه است.

بند «ب» تبصره «۴» حکایت از تأمین سهم افزایش سرمایه دولت در صندوق حمایت از صنایع الکترونیک دارد که در جداول مربوط ۵۰ میلیارد ریال است. لازم است دلایل توجیهی افزایش سرمایه این شرکت که ظرف چند سال اخیر تکرار شده است، ارائه گردد.

در بند «ج» تبصره «۴»، مبلغ ۱۷۰۰ میلیارد ریال به عنوان افزایش سرمایه دولت در بانک صنعت و معدن از محل وصولی تسهیلات پرداختی از محل وجوه اداره شده برنامه سوم توسعه که عاملیت آن‌ها را بانک مزبور داشته پیش‌بینی شده است. سؤال این است که آیا شیوه‌های مصرح در بند «ز» ماده (۱۰) قانون برنامه چهارم توسعه به شرح زیر موضوعیت نداشته که مستقیماً به شق آخر آن متوسل شده‌اند به گونه‌ای که:

الف) نسبت کفایت سرمایه بانک کمتر از حداقل تعیین شده توسط شورای پول و اعتبار باشد.
ب) افزایش سرمایه دولت از محل مالیات و سود سهم دولت به طور سنواتی پس از واریز میسر نباشد.

ج) تأمین مابه‌التفاوت افزایش سرمایه از طریق وجوه حاصل از فروش سهام یا حق تقدم سهام بانک‌ها به حساب سرمایه بانک‌ها میسر نباشد.

د) اعتبار لازم در بودجه سنواتی دولت منظور شده باشد.

بند «ت» تبصره «۲» (که در سال ۱۳۸۴ بند «پ» تبصره «۶» بوده)، جزء «۱» مربوط به سازمان مجری ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی است (شرکت دولتی می‌باشد). لازم است عبارت «در قالب هزینه‌های پرسنلی، اداری و سرمایه‌ای به مصرف برساند» به صورت عبارت «در قالب بودجه

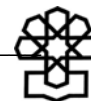
مصوب سازمان مندرج در پیوست شماره دو این قانون به مصرف برساند»، اصلاح شود. زیرا درآمد، بلاواسطه به مصرف هزینه‌های سرمایه‌ای در شرکت‌های دولتی نرسیده و به کسر هزینه، به سود یا زیان و در صورت حصول سود به پرداخت مالیات و سود سهام منجر می‌شود. لذا نباید این شیوه نگارش (که در سال ۱۳۸۴ برای بنیاد مسکن انقلاب اسلامی به کار گرفته شده که مؤسسه دولتی است) برای این شرکت به کار رود.

در بند «الف» تبصره «۵»، شرکت فرودگاه‌های کشور و سازمان بنادر و کشتیرانی موظف شده‌اند به ترتیب ۴۵۰ میلیارد ریال و ۵۵۰ میلیارد ریال از درآمدهای خود را برای طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای برنامه‌های ۴۰۷۰۳ و ۴۰۷۰۴ فصل حمل و نقل مندرج در پیوست شماره یک این قانون هزینه نمایند. سؤال این است که اگر شرکت فرودگاه‌های کشور (شرکت دولتی) و سازمان بنادر و کشتیرانی (مؤسسه انتفاعی وابسته به دولت) سود دارند چرا باید به جای پرداخت مالیات یا سود سهم دولت کسر خرج فصول حاکمیتی را بپردازند؛ در ضمن اگر این دو دستگاه حاکمیتی هستند و مشمول تبصره «۴» ماده (۷) قانون برنامه چهارم توسعه می‌گردند (همچنانکه در بند «۱۴» بند «۲» این گزارش اشاره شد)، چرا حکم تبصره مزبور در مورد آن‌ها جاری نمی‌شود. همچنین مشخص نیست که این ارقام در بودجه این دو دستگاه و در پیوست شماره دو درج شده است یا خیر؟ بالاخص که به طور نمونه بودجه سازمان بنادر و کشتیرانی در پیوست شماره دو سر به سر تنظیم شده و خود در سال ۱۳۸۵ در نظر دارد مبلغ ۵۰۰ میلیارد ریال سایر وام‌های داخلی و نیز مبلغ ۳۰۰۰ میلیارد ریال وام خارجی اخذ نماید. در ضمن بودجه شرکت فرودگاه‌های کشور نیز در سال ۱۳۸۵ سر به سر تنظیم شده است، مگر آن که در جمع هزینه این دو دستگاه پرداخت‌های مزبور احتساب شده باشد. به هر حال حصول اطمینان در این رابطه به منظور جلوگیری از ایجاد وقفه در اجرای طرح‌های مورد اشاره، ضرورت دارد. اگرچه اجرای تبصره «۴» مورد اشاره در مورد این دو دستگاه ارجح می‌باشد.

در بند «ج» تبصره «۵»، سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای، که شرکت دولتی است، مکلف گردیده است که بخشی از درآمدهای وصولی خود را به خزانه واریز و به مصرف مورد نظر تبصره برساند. اگر در اساسنامه آن این تکالیف وجود دارد ذکر آن‌ها ضرورتی ندارد و اگر وجود ندارد، محول نمودن وظیفه خارج از اساسنامه به دوش آن توجیهی ندارد. در ضمن بودجه این شرکت نیز برای سال ۱۳۸۵ (ردیف ۲۸۲۴۰۰ پیوست شماره دو) سر به سر تنظیم شده و معلوم نیست سقف درآمد و هزینه این تبصره به چه میزان بوده و آیا در بودجه مزبور لحاظ شده است یا خیر.

بند «ج» تبصره «۶» از جمله مواردی است که کنترل آن میسر نیست. زیرا شرکت‌های آب و فاضلاب استانی، شرکت دولتی نبوده و بودجه آن‌ها در پیوست شماره دو منعکس نمی‌شود.

سازمان ملی زمین و مسکن شرکتی دولتی بوده و بودجه آن در پیوست شماره دو آمده است. در بند «ح» تبصره «۶»، حکم داده شده است که تا ۵۰ درصد از منابع درآمدی خود را به صورت وجوه اداره شده بپردازد. این در حالی است که در ردیف ۲۸۶۵۰۰ برای این سازمان مالیات و سود سهام پیش‌بینی شده است. به نظر می‌رسد که در صورت اجرای حکم این بند، مالیات و سود سهام پیش‌بینی

شده (که مقرر است در سال ۱۳۸۵ به طور علی‌الحساب اخذ شود) منتفی خواهد شد. بررسی این امر برای جلوگیری از عدم تحقق این درآمد ضرورت دارد.

مبلغ ۵۰۰ میلیارد ریال مالیات اضافی شرکت‌های مخابرات وابسته و تابعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات برای تأمین هزینه‌های جاری اداره دفاتر ارتباطات و فناوری اطلاعات روستایی و دفاتر مخابرات روستایی و تضمین استمرار عرضه خدمات استاندارد، در بند «ح» تبصره «۹» در نظر گرفته شده است. اما مشخص نیست که این رقم در کدام بخش بودجه شرکت‌های سهامی استانی منظور شده است؟ به این سؤال باید پاسخ داده شود که آیا مالیات‌های مندرج در پیوست شماره دو که بخشی از مالیات ردیف ۱۱۰۱۰۲ را تشکیل می‌دهد، شامل رقم مزبور نیز می‌باشد یا خیر؟

پاراگراف‌های ۵ و ۶ جزء «۱» بند «ه» تبصره «۱۱»، نوعی متمم بودجه ضمن سال محسوب می‌شود که اولاً خلاف برنامه چهارم توسعه است؛ زیرا مازاد درآمد نفت ناشی از افزایش قیمت باید به حساب ذخیره ارزی واریز شود، ثانیاً سقف آن نامشخص است و ثالثاً مورد مصرف آن مشخص نشده است.

در بند «ک» تبصره «۱۱»، واریز درآمد ناشی از احتساب بهای گاز مصرفی مشترکین خانگی و تجاری به صورت به ردیف ۱۶۰۱۰۸ پیش‌بینی شده است که این مابه‌التفاوت نوعی مالیات اضافی تلقی خواهد شد. این شیوه برخورد مؤید آن است که به شرکت ملی گاز ایران به عنوان یک دستگاه حاکمیتی نگریسته شده است. لازم است که دولت تکلیف خود را با این قبیل دستگاه‌ها روشن و وضعیت بودجه آن‌ها را شفاف سازد. در ضمن گاز از جمله کالاهایی است که حسب قانون اصلاح ماده (۳) قانون برنامه چهارم توسعه، مصوب سال ۱۳۸۳، افزایش آن منوط به تقدیم لایحه جداگانه متضمن گزارش توجیهی لازم تا شهریور هر سال بوده است و نباید طی تبصره بودجه‌ای به آن پرداخته شود.

در ردیف ۵۰۳۸۴۷ برای شرکت سهامی سازمان صنایع دستی ایران، مبلغ ۵۵ میلیارد ریال برای تسویه بدهی‌های شرکت‌های سازمان صنایع دستی ایران به کارکنان از محل منابع عمومی دولت پیش‌بینی شده است که در پیوست ۲ انعکاسی ندارد. در ضمن عبارت «در حال تصفیه» بعد از نام شرکت مزبور نیامده و معلوم نیست که شامل کارکنان خودش هم می‌شود یا خیر؟ لازم است عنوان این بند به گونه‌ای تصحیح شود که موارد موردنظر را در بر بگیرد و در عمل اشکالی ایجاد ننماید.

در بند «ز» تبصره «۲» سرمایه‌گذاری بخش خصوصی از طریق حساب ذخیره ارزی مدنظر قرار گرفته است اما تغییراتی به وجود آمده است که در حقیقت اصلاحیه بند «د» ماده (۱) قانون برنامه چهارم توسعه می‌باشد. زیرا عبارت «صادرات» و «خدمات» به آن اضافه شده که به بحث سرمایه‌گذاری خدشه وارد می‌سازد. علاوه بر این بند «د» سپرده‌گذاری در بانک‌های صنعت و معدن و توسعه صادرات، همچنین نوسازی ناوگان ریلی و هوایی دولتی را مدنظر قرار نداده است. همچنین عبارت «سهم هر استان از محل این بند براساس استعداد و محرومیت توسط دولت تعیین می‌گردد» مغایر بند «د» و نافی طرح‌های سرمایه‌گذاری که هدف این بند است خواهد بود.

بند «ح» تبصره «۱» در حقیقت اصلاحیه‌ای بر قانون نحوه پرداخت عیدی به کارکنان دولت

قانوناً کارکنان شرکت‌های دولتی جزء کارکنان دولت محسوب می‌شوند) است زیرا کارکنان اغلب شرکت‌ها علاوه بر استفاده از عیدی سالانه دولت از تسهیلات ماده (۲۲) مقررات استخدامی شرکت‌های دولتی نیز بهره‌مند هستند (به استثنای شرکت‌های مشمول تصریح ذکر نام که حتی بیش از دو ماه در سال پاداش پرداخت می‌نمایند) و به موجب آن در ازای خدمات برجسته و نظایر آن می‌توانند تا دو ماه پاداش به میزان حقوق و مزایای ماهانه نیز دریافت کنند. لکن پاداش مدیران به موجب قانون مزبور از سال ۱۳۷۴ به بعد به علت وجود ماده (۲۲) منتفی شده است. لکن این بند از تبصره ضمن رفع محدودیت مزبور، در حقیقت ماده (۲۲) مورد اشاره را به شرکت‌های زیان‌ده نیز تسری داده و می‌تواند موجب این سوءبرداشت شود که شرکت‌های زیان‌ده و سودده هم می‌توانند ۲ ماه پاداش ماده (۲۲) و تا ۲۰ درصد اضافه سود سنواتی را بپردازند. هر چند در این بند، مقدمه تشویق مدیران شرکت‌های دولتی برای بهبود عملکرد این شرکت‌ها تعبیه شده است، اما باید دید معیارهایی مانند

مسئولیت و ارزیابی عملکرد در اختصاص پاداش بسیار تعیین‌کننده است.

بند «ح» تبصره «۲» متضمن برداشت از محل حساب ذخیره ارزی به منظور پرداخت تسهیلات به بانک‌های دولتی جهت پرداخت سهم‌الشرکه بانک در سندیکای تأمین مالی بخش غیردولتی با رعایت قانون عملیات بانکی بدون ربا است که خود اصلاحیه ماده (۱) قانون برنامه چهارم توسعه است و نباید در بودجه سنواتی مطرح شود. بالاخص که موارد مصرف بند «ج» ماده (۱) قانون برنامه چهارم توسعه زمانی مصداق می‌یابد که عواید ارزی نسبت به ارقام جدول ۸ قانون مذکور کاهش داشته باشد. در حالی که اولاً در سال جاری عواید ارزی عمدتاً در بند «و» تبصره «۲» لایحه متجاوز از جدول ۸ قانون برنامه چهارم توسعه مطرح و در سایر تبصره‌ها به صورت رقیق‌تر مطرح گردیده است و ثانیاً مورد مصرف فوق با روح ماده (۱)، انطباق ندارد.

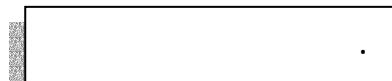
در بند «و» تبصره «۲» لایحه و بند «ح» تبصره «۱۳»، اخذ یک درصد قیمت محصولات صنایع آلوده‌کننده محیط‌زیست توسط سازمان حفاظت محیط‌زیست به عنوان افزایش سرمایه صندوق ملی محیط زیست پیش‌بینی شده است. از آن جایی که حسب ماده (۶۸) قانون برنامه چهارم توسعه و بند «ب»، صراحتاً ذکر شده که منابع مورد نیاز صندوق یاد شده برای انجام فعالیت‌های مورد نظر باید از طریق کمک‌های بخش غیردولتی داخلی و خارجی تأمین گردد، لذا به نظر می‌رسد دولت نباید با پیشنهاد این بند، در حقیقت حکم ماده مزبور را بلااثر نماید.

عواید ناشی از فروش اموال غیرمنقول شرکت‌های دولتی متعلق به آن‌ها بوده و نباید به خزانه واریز شود. لذا مفاد جزء ۱ بند «د» تبصره «۱۹» از این حیث دارای اشکال است، هر چند که در انتهای جزء ۱ بند «د» تبصره «۱۹» وجوه واریزی توسط شرکت‌های دولتی، به عنوان علی‌الحساب مالیات یا سود سهام احتساب شده است.

جزء ۲ بند «د» تبصره «۱۹» اولاً ناقض اختیارات مجامع عمومی شرکت‌های دولتی است و ثانیاً می‌توان انتظار داشت که پنجاه درصد مبالغ واریزی در این رابطه به شرکت برگردانده نشود و ۵۰ درصد مابقی هم به مصرف امور هزینه‌ای و تسریع در اجرای طرح‌های تملک نیمه تمام همان استان

برسد. لذا جزء (۲) بند «د» تبصره «۱۹»، که تمامی دستگاه‌های اجرائی مذکور در ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه را مدنظر دارد و شامل شرکت‌های دولتی (از جمله دارای قوانین خاص) نیز می‌شود، نیازمند اصلاح است.

- از آنجایی که بودجه شرکت‌های دولتی طبق قانون محاسبات عمومی سال ۱۳۶۶، به تصویب مجلس محترم شورای اسلامی می‌رسد، لذا هماهنگی اقلام آن بالاخص در بخش حساب‌های سرمایه‌ای با برنامه‌های توسعه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. ضمن آن‌که اکثر شرکت‌های مادر تخصصی به نحوی از انحاء، از منابع عمومی دولت به صورت کمک زیان (یارانه) یا طرح تملک دارایی سرمایه‌ای استفاده می‌نمایند لذا قانوناً وظیفه نظارتی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ایجاب می‌کند که بر عملیات آن‌ها از این ابعاد (منابع عمومی دولت و نه منابع داخلی)، نظارت نماید. در ضمن وزارت امور اقتصادی و دارایی به‌عنوان مسئول امور اقتصادی و صاحب جمع اموال دولت عضو تمامی مجامع عمومی این‌گونه شرکت‌هاست در نتیجه این دو سازمان و وزارتخانه که کم‌تر از سایر اعضای مجمع عمومی دچار بخشی‌نگری می‌باشند، بعضاً سخت‌گیری‌هایی را در مورد تصمیمات متخذه در مجامع عمومی به عمل می‌آوردند که خوشایند شرکت‌های مزبور نیست. لذا شرکت‌های مورد اشاره در عمل صرفاً مبادرت به اخذ امضای سایر اعضای مجمع عمومی (علاوه بر اولین امضا که مربوط به ریاست مجمع است و دستگاه متبوع محسوب می‌شود) نموده و می‌توانند حتی صورتجلسات را برای امضا به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی ارائه هم ننمایند. از آنجایی که با رعایت اکثریت نسبی برای اعتبار بخشیدن به صورتجلسه، عملاً حقوق نمایندگی دولت در این‌گونه شرکت‌ها نادیده انگاشته می‌شود (با حذف ۲ امضا از ۵ امضا یا ۷ امضا)، لذا جهت جلوگیری از تضییع حقوق دولت و ارتقای نقش نظارتی دستگاه‌های مزبور مورد اشاره پیشنهاد می‌شود متن ذیل به‌عنوان یک بند به تبصره «۲» الحاق شود.

...

- از زمان تصویب قانون برنامه و بودجه (سال ۱۳۵۱) تاکنون طرح‌های انتفاعی متعددی توسط دستگاه‌های اجرائی که عمدتاً شرکت‌های دولتی بوده‌اند، به اجرا درآمده است. از آنجایی که اعتبار طرح‌های عمرانی انتفاعی حسب ماده (۳۲) قانون مزبور وام تلقی می‌شود، لذا قانون برنامه و بودجه

به گونه‌ای طراحی شده که اعتبار این‌گونه سرمایه‌گذاری‌ها با احتساب سود متعلقه به خزانه برگشت شده و مجدداً برای سرمایه‌گذاری‌های جدید دیگر مورد استفاده واقع شود. متأسفانه ضوابط موضوع بند «۷» ماده (۳) قانون برنامه و بودجه دایر بر چگونگی انعقاد قرارداد، وام، تعیین بهره‌بردار، تعیین نرخ سود متعلقه، زیان ناشی از علل اقتصادی یا اجتماعی و اعمال سیاست‌های دولت در قیمتگذاری کالا و خدمات تولیدی حاصل از اجرای طرح‌های عمرانی انتفاعی، زمان شروع بازپرداخت و مدت آن، تا ۱۳۷۶/۸/۱۹ به تصویب شورای محترم اقتصاد نرسیده بود، لذا دستگاه‌های مربوط با خاطری آسوده مبادرت به اخذ وام برای طرح‌های عمرانی انتفاعی می‌نمودند به این امید که ضوابطی در کار نبوده و نهایتاً قراردادی هم برای بازپرداخت متصور نیست. لکن علی‌رغم تصویب (با تأخیر) ضوابط مربوط و برخلاف تأکیدی که دولت به‌هنگام تدوین لوایح بودجه سنواتی برای پیش‌بینی مبالغ مربوط به بازپرداخت این‌گونه وام‌ها به عمل آورده و حتی در ستون‌های پیوست شماره ۲ قوانین (پیوست شماره ۳ در سال‌های گذشته) یا لوایح بودجه ستون خاصی را برای بازپرداخت مزبور پیش‌بینی نموده، کماکان گزارش دقیقی از وضعیت بسیاری از طرح‌های انتفاعی خاتمه یافته به لحاظ انعقاد قرارداد در دست نیست. در صورتی که لازم است حداقل دولت بداند روی این منبع به عنوان بخشی از درآمد خود می‌تواند حساب کند یا خیر؟ لذا به منظور تعیین تکلیف این مقوله و اجرای ماده (۳۲) قانون برنامه و بودجه پیشنهاد می‌شود متن زیر به‌عنوان یک بند به تبصره «۲۰» اضافه شود:

....

()

()

- تصویب بودجه شرکت‌های دولتی که در قالب شرکت‌های مادر تخصصی طی برنامه سوم توسعه ساماندهی شده‌اند با مجلس شورای اسلامی و اصلاح بودجه آن‌ها تا ۸/۱۵ هر سال با مجامع عمومی ذی‌ربط می‌باشد (منوط به رعایت شرایط مصرح در ماده (۲) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت). به منظور ضمانت اجرایی بخشیدن به بودجه‌های مصوب یا اصلاح بودجه‌های احتمالی، در ماده (۲) مورد اشاره، تکالیفی بر عهده بازرس قانونی شرکت‌ها گذارده شده است به این امید که شرکت‌ها به بودجه خود پای‌بند بوده و شفافیت مالی را مدنظر قرار دهند. متأسفانه در مجامع عمومی شرکت‌های مزبور دیده می‌شود که صرفاً یک خط یا یک جدول بدون توضیح به این امر اختصاص داده می‌شود که به لحاظ محتوایی فاصله بسیاری با تکلیف مزبور دارد. پیشنهاد می‌شود متن زیر به‌عنوان یک بند به تبصره «۲۰» اضافه شود:

....

()

- در ماده (۱۲) برنامه چهارم توسعه ضمن تنفیذ مواد (۶۵) و (۶۷) قانون برنامه سوم توسعه، اعطای تسهیلات و کمک‌های مالی و فنی از طریق وجوه اداره شده توسط بانک‌های تخصصی و توسعه‌ای تجویز و همچنین سرمایه‌گذاری مولد و اعطای کمک‌های مالی و فناوری برای ارتقای سطح طراحی، مهندسی ساخت تجهیزات، نمونه‌سازی ماشین‌آلات مطالعات و عملیات اکتشافی و معدنی از محل بودجه عمومی در قالب وجود اداره شده نزد بانک‌ها برای طرح‌های مورد تأیید وزارتخانه‌های صنایع، معادن و فلزات، نیرو و نفت با تعیین سهم حمایت دولت در قالب کمک بلاعوض و یارانه سود انتظاری، مجاز شناخته شده، در ضمن مقرر شده است که مانده وجوه فوق‌الذکر در آخر برنامه و نیز اقساط بازپرداخت شده از محل تسهیلات مذکور پس از برنامه به حساب افزایش سرمایه بانک‌های تخصصی منظور و معادل آن از بدهی دولت به نظام بانکی کسر شود. از آنجایی که عملکرد این تبصره در تعیین افزایش سرمایه دولت در بانک‌های تخصصی و تعیین رقم کاهش بدهی دولت به نظام بانکی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و تاکنون به جزئیات لازم در این خصوص پرداخته نشده است، لذا پیشنهاد می‌شود متن زیر به‌عنوان یک بند به تبصره «۲» اضافه شود:

....

« »

		()		()		
		()	()	()	()	
۱,۷	۲۵,۲	۸۰,۴	۸۳۴,۲۳۹,۷۷۲,۷۶۰	۷۹,۱	۶۲۳,۷۸۱,۰۰۶۴,۰۰۳	هزینه‌ها*
۱۳,۱	۳۳,۹	۳,۵	۳۶,۷۱۴,۷۵۶,۷۲۲	۳,۱	۲۴,۲۵۸,۳۰۱,۱۳۹	مالیات
۴,۶	۲۷,۴	۳,۱	۳۲,۳۴۱,۲۴۲,۱۰۷	۳,۰	۲۳,۴۶۵,۷۵۳,۷۶۰	سود سهام
۶,۷	۲۹,۰	۰,۱	۱,۳۶۳,۴۵۶,۰۴۵	۰,۱	۹۶۷,۳۹۹,۷۲۲	وجوه اداره شده
-۱۵,۴	۱۲,۲	۱۲,۸	۱۳۲,۵۸۹,۴۲۷,۴۲۸	۱۴,۸	۱۱۶,۳۵۵,۹۱۶,۷۴۱	هزینه‌های سرمایه‌ای**
-	۲۳,۹	۱۰۰	۱,۰۳۷,۲۴۸,۶۵۵,۰۶۲	۱۰۰	۷۸۸,۸۲۸,۴۳۵,۳۶۵	کل «درآمدها»

* مابقی هزینه‌ها شامل اعتبارات هزینه‌ای (کمک زیان) و ذخیره استهلاک می‌باشد.

** مابقی هزینه‌های سرمایه‌ای از محل سایر مواردی تأمین مالی می‌شود که در جدول ۴ ذکر شده است.

« »

		()		()		
		()	()	()	()	
-۱۰,۸	۱۲,۲	۳۹,۴	۱۳۲,۵۸۹,۴۲۷,۴۲۸	۴۳,۶	۱۱۶,۳۵۵,۹۱۶,۷۴۱	از درآمدها
۲۵,۰	۴۰,۶	۱۶,۱	۵۴,۰۰۲,۳۲۳,۰۰۰	۱۲,۰	۳۲,۱۲۳,۲۱۳,۰۰۰	از محل اعتبارات تملک‌دارایی سرمایه‌ای
۳,۵	۲۳,۶	۴,۸	۱۶,۰۶۷,۱۹۲,۱۷۱	۴,۶	۱۲,۲۷۵,۸۸۳,۱۰۸	خالص تسهیلات بانکی و وام‌های داخلی
۲۹,۸	۴۴,۴	۲۱,۷	۷۳,۰۹۱,۵۵۵,۹۶۲	۱۵,۲	۴۰,۶۲۷,۰۰۴۰,۵۶۸	خالص وام‌های خارجی
-۱۸,۵	۶,۱	۳,۳	۱۱,۲۰۰,۹۰۰,۲۱۲	۳,۹	۱۰,۵۱۵,۵۹۱,۷۱۸	کاهش دارایی‌های جاری
-۳۹,۲	-۱۰,۲	۱۴,۸	۴۹,۷۰۸,۲۷۵,۳۰۸	۲۰,۵	۵۴,۸۰۱,۴۲۴,۱۵۱	سایر دریافت‌ها
-	۲۰,۸	۱۰۰	۳۳۶,۷۰۹,۶۷۴,۰۸۱	۱۰۰	۲۶۶,۶۹۹,۰۶۹,۲۸۶	کل «هزینه‌های سرمایه‌ای»

1. توضیح: این جدول نشان می‌دهد که چه سهمی از درآمدها به مصارف مذکور اختصاص یافته است.

2. توضیح: این جدول نشان می‌دهد که هر یک از اقلام منابع چه سهمی در تأمین مالی سرمایه‌گذاری این قبیل دستگاه‌ها دارد.

۵۰/۷	۵۳/۳	<u>کل منابع یا مصارف</u> تولید ناخالص داخلی ^۱
۷۰/۸	۷۲/۲	<u>کل منابع یا مصارف</u> بودجه کل کشور
۷۴/۹	۷۴/۷	<u>درآمدها</u> کل منابع
۶۵/۸	۶۶/۰	<u>هزینه‌ها</u> کل مصارف
۸۷/۹	۸۸/۴	<u>هزینه‌ها</u> درآمدها
۳/۵۳	۳/۰۷	<u>مالیات</u> درآمدها
۲۹/۳	۲۶/۵	<u>مالیات</u> سود ویژه
۳/۱۱	۲/۹۷	<u>سود سهام</u> درآمدها
۲۵/۸	۲۵/۶	<u>سود سهام</u> سود ویژه
۰/۱۲۳	۰/۱۲	<u>وجوه اداره شده</u> درآمدها
۰/۴۵	۰/۴۴	<u>اعتبارات هزینه‌ای (کمک زیان)</u> هزینه‌ها
۱۶/۱	۱۲/۰	<u>اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای</u> هزینه‌های سرمایه‌ای
۴/۸	۴/۶	<u>خالص تسهیلات بانکی و سایر وام‌های داخلی</u> هزینه‌های سرمایه‌ای
۲۱/۷	۱۵/۲	<u>خالص وام‌های خارجی</u> هزینه‌های سرمایه‌ای

1 براساس پیش بینی مرکز پژوهش‌های مجلس از تولید ناخالص داخلی.

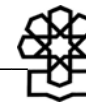

() .

-۱۸	۳۹۹	۴۱۷	شرکت‌های سودده
۸	۷۹	۷۱	شرکت‌های زیان‌ده
۱	۱۲	۱۱	بانک‌ها
۰	۶	۶	بیمه‌ها
۰	۲	۲	مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت
-			

۱. بر اساس اطلاعات سیستم داده کاوی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.

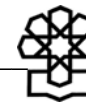
۲. بر اساس اطلاعات پیوست شماره دو لایحه بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور.

۲۷۷۰۰۰	۲۰۱۰۱۰	۲۹۴۸۶۰	۲۳۰۴۰۰	۲۰۱۰۰۰	۲۳۰۱۰۰
	۲۹۴۵۰۰	۲۹۵۰۷۰	۲۳۴۶۸۰	۲۰۳۰۰۰	۲۳۲۵۰۰
	۲۹۴۹۰۰	۲۹۵۰۸۰	۲۳۴۷۹۰	۲۰۳۵۰۰	۲۵۶۰۰۰
	۲۹۴۹۱۰	۲۹۵۰۹۰	۲۵۷۴۰۰	۲۰۳۸۰۰	۲۷۳۵۰۰
		۲۹۵۱۰۰	۲۸۰۹۴۰	۲۰۸۰۰۰	۲۸۱۰۰۰
		۲۹۵۱۱۰	۲۸۳۲۰۰	۲۱۴۵۰۰	۲۹۴۲۵۰
		۲۹۵۱۲۰	۲۸۸۲۳۰	۲۱۹۷۰۰	۲۹۴۴۹۰
		۲۹۵۱۳۰	۲۹۰۶۵۰	۲۳۴۷۶۰	
			۲۹۱۳۵۰	۲۶۳۰۰۰	
			۲۹۱۳۹۰	۲۶۳۱۰۰	
			۲۹۱۴۱۰	۲۸۳۱۰۰	
			۲۹۱۴۷۰		
			۲۹۱۵۶۰		
			۲۹۱۵۷۰		
			۲۹۱۵۸۰		
			۲۹۱۶۰۰		
			۲۹۴۱۱۰		
			۲۹۴۲۳۰		
			۲۹۴۴۲۰		
			۲۹۴۴۴۰		
			۲۹۴۵۴۰		
			۲۹۴۵۶۰		
۱	۴	۸	۲۲	۱۱	۷

()			()		
.	۲۹۴۸۶۰	شرکت سهامی مخابرات استان خراسان جنوبی	۱,۱۳۵,۰۰۰	۲۳۰۴۵۰	شرکت سهامی تأمین مواد معدنی صنایع فولاد
۳,۲۰۰,۰۰۰	۲۹۵۰۷۰	شرکت سهامی طراحی مهندسی پنکان	۲۵,۲۱۸,۴۳۵	۲۲۴۶۸۰	شرکت سهامی بازرسی مهندسی صنعتی ایران
.	۲۹۵۰۸۰	صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری صنایع کوچک	۲۲,۰۴۰,۰۰۰	۲۳۴۷۹۰	شرکت سهامی تکنیکان
.	۲۹۵۰۹۰	شرکت سهامی انیستیتو ایز ایران	.	۲۵۷۴۰۰	شرکت سهامی واکن پارس
.	۲۹۵۱۰۰	شرکت سهامی عمرانی و صنعتی پارس گرما	.	۲۸۰۹۴۰	شرکت سهامی حمل و نقل بین‌المللی سوسنگرد
۷۲,۰۰۰	۲۹۵۱۱۰	شرکت سهامی پژوهش و فن آوری پتروشیمی	.	۲۸۳۲۰۰	شرکت سهامی کابلهای مخابراتی شهید قندی
۵۲۵,۰۰۰	۲۹۵۱۲۰	شرکت سهامی گسترش صنایع پایین دستی پتروشیمی	.	۲۸۸۲۳۰	شرکت سهامی زراعی تهران عنجکو
.	۲۹۵۱۳۰	مجتمع فولاد سبا	.	۲۹۰۶۵۰	شرکت سهامی دفاتر نمایندگی بازرگانی خارج
			۷۷۱,۸۶۹	۲۹۱۳۵۰	شرکت سهامی مجتمع کشتی سازی و صنایع
شرکت‌های زیان‌ده که به پیوست اضافه شده‌اند			۷,۷۵۸,۵۰۰	۲۹۱۳۹۰	شرکت سهامی گسترش انفورماتیک ایران
-۸۹۹,۰۹۱	۲۰۱۵۱۰	شرکت سهامی بازرگانی شیلات (در حال تصفیه)	۱۲,۶۲۵,۲۰۶	۲۹۱۴۱۰	شرکت سهامی تولید سموم علف کش
-۲۰۱,۲۶۲,۰۲۹	۲۹۴۵۰۰	شرکت سهامی مس سونگون	۳,۵۰۴,۹۳۸	۲۹۱۴۷۰	شرکت بازرسی مهندسی ایران
-۲۲,۵۸۲,۹۷۳	۲۹۴۹۰۰	شرکت آب و فاضلاب استان خراسان شمالی	۴۰۰,۰۰۰	۲۹۱۵۶۰	شرکت سهامی خدمات بازرگانی آموزش ایران
-۱۵,۴۴۴,۵۴۱	۲۹۴۹۱۰	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان خراسان جنوبی	۸,۱۶۲,۲۸۴	۲۹۱۵۷۰	شرکت سهامی تجهیزات مدارس ایران
-			۷۸۹,۳۰۰	۲۹۱۵۸۰	شرکت سهامی خدمات ورزشی صنایع آموزشی
بانک‌هایی که به پیوست اضافه شده‌اند			.	۲۹۱۶۰۰	شرکت سهامی فناوری اطلاعات آموزشی
۲۱۳,۰۰۰,۰۰۰	۲۷۷۵۰۰	بانک رفاه کارگران	۱۴۰,۶۲۷,۹۱۴	۲۹۴۱۱۰	شرکت سهامی پتروشیمی امیر کبیر
			۱۹۳,۶۵۷,۰۰۰	۲۹۴۲۳۰	شرکت سهامی پتروشیمی فن‌آوران
			.	۲۹۴۴۲۰	شرکت سهامی پتروشیمی بم
			۲۳۰,۷۱۶,۰۰۰	۲۹۴۴۴۰	شرکت سهامی پتروشیمی زاگرس
			.	۲۹۴۵۴۰	شرکت سهامی سیمان هرمزگان
			.	۲۹۴۵۶۰	شرکت سهامی سیمان اردبیل

() () ()

()	()	()		
۴,۲۱۴,۰۰۰	.	-۴,۲۱۴,۰۰۰	۲۳۰,۱۵۰	شرکت سهامی ذغال سنگ البرز غربی
۲۲۴,۶۱۱,۰۰۰	۲۱۶,۴۲۲,۰۰۰	-۸,۱۸۹,۰۰۰	۲۳۲,۵۰۰	شرکت سهامی پتروشیمی شیراز
۳,۵۱۳,۰۰۰	۱۸۵,۰۰۰	-۳,۳۲۸,۰۰۰	۲۵۶,۰۰۰	شرکت سهامی نکاچوب
۱,۰۷۴,۴۰۰	.	-۱,۰۷۴,۴۰۰	۲۷۳,۵۰۰	شرکت سهامی هواپیمایی خدمات ویژه
۴۵۰,۰۰۰,۰۰۰	.	-۴۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۸۱,۰۰۰	شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران
۶۴,۱۲۷,۰۰۰	۱۴۲,۰۰۰	-۶۳,۹۸۵,۰۰۰	۲۹۴,۲۵۰	شرکت سهامی پتروشیمی بیستون
۱,۲۷۹,۰۰۰	.	-۱,۲۷۹,۰۰۰	۲۹۴,۴۹۰	شرکت سهامی مس شهر بابک
		-		

-۵,۲۳۱,۰۰۰	- ۵,۲۳۱,۰۰۰	.	۲۰۱۰۰۰	شرکت سهامی کشاورزی و دامپروری سفید رود
-۶,۷۶۱,۰۰۰	-۴,۹۰۹,۰۰۰	۱,۸۵۲,۰۰۰	۲۰۳۰۰۰	شرکت سهامی کشت و صنعت جیرفت
-۲۵,۹۶۸,۰۰۰	-۲۳,۲۲۸,۰۰۰	۲,۷۴۰,۰۰۰	۲۰۳۵۰۰	شرکت سهامی کشت و صنعت نیشکر هفت تپه
-۴,۰۰۰,۰۰۰	-۴,۰۰۰,۰۰۰	.	۲۰۳۸۰۰	شرکت مادر تخصصی صندوق حمایت از توسعه
-۳۰۰,۰۰۰	-۳۰۰,۰۰۰	.	۲۰۸۰۰۰	شرکت سهامی پرورش کرم ابریشم ایران
-۱۸۰۳,۲۶۴,۴۵۶	-۴۱۶,۳۳۸,۰۰۰	۱,۳۸۶,۹۲۶,۴۵۶	۲۱۴۵۰۰	شرکت سهامی آب و برق خوزستان
-۲,۷۲۴,۰۰۰	-۲,۷۲۴,۰۰۰	.	۲۱۹۷۰۰	شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران
-۴۴,۱۹۲,۷۸۱	-۶,۴۷۲,۷۸۱	۳۷,۷۲۰,۰۰۰	۲۳۴۷۶۰	شرکت سهامی نیر پارس
-۹,۹۶۸,۰۰۰	-۹,۹۶۸,۰۰۰	.	۲۶۳۰۰۰	شرکت سهامی سازمان صنایع دستی ایران
-۴۴۸,۵۹۳	-۴۴۸,۵۹۳	.	۲۶۳۱۰۰	شرکت بازرگانی صنایع دستی ایران
-۷۵,۰۰۰,۰۰۰	-۷۵,۰۰۰,۰۰۰	.	۲۸۳۱۰۰	شرکت پست جمهوری اسلامی ایران
-	-			
		-		

:

درباره لایحه بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور (۷): وضعیت شرکت‌های

دولتی (ویرایش دوم)

Report Title: The State- Owned Enterprises in Budget Bill 1385 (2006/07); An Overview

: مطالعات برنامه و بودجه

: ناهید حکیم شوشتری، علی چشمی، رضا زمانی، رضا بوستانی

: محمد قاسمی

: کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات

:

۱. شرکت‌های دولتی (State – Owned Enterprises)

۲. لایحه بودجه ۱۳۸۵ (Budget Bill 1385)

:

۱. قانون بودجه ۱۳۸۴ کل کشور.

۲. لایحه بودجه ۱۳۸۵ کل کشور.